

Jaroslav Seifert: *Prosinec 1920*

V žaláři,
kde slunce nikdy nezáří,
je stůl
a ten je chudý jak záhon, kde žádné nevzrostlo kvítí,
smutný jak klec, když pták z ní ulétnul;
jen bochník chleba na něm jako slunce svítí
a číše smutek upíjí.

Na tento stůl vsadili semeno bolesti,
když už ji v srdcích svých nemohli unést,
a z něho vyrostla květina podobná lilii,
měla však rudý květ,
který byl smutný jak lidské neštěstí
a krásný jako svět.

K tomuto květu
přiletěla zrána bílá holubice
a žalovala celičkému světu,
že je duší Josefa Kuldy
a letí rovnou z nemocnice;
jak je víno sladké, když se pije,
tak je trpký život, když se žije,
a přece jen že je to krásná věc,
že je to sladkostí plná dlaň,
krajina po dešti,
touha po štěstí,
že je to slunce, které krvácí jak postřelená laň,
kámen moudrosti,
studna radosti,
pastýřská píseň na šalmaj,
že jsou to oči hezkého děvčete,
do nichž se člověk zadívá
a srdce zazpívá:
Jen jednou kvete v roce máj, jen jednou v žití láska.
To slovo
letělo jako pták do sítě hvězd
a nad hvězdami

to slovo tělem učiněno jest,
by přebývalo mezi námi.

Nevinný
sestoupil s nebe jak květ květiny,
přišel jak vůně na ulici,
nepoznán, poznával své,
zatímco lidské srdce hlaholíci
bilo na poplach,
že nevinný
přišel jak vůně na ulici,
sestoupil s nebe jak květ květiny.

To přece nevadí, že přítel mrtev jest
a že už zapáchá,
ze slov a vzdechů věnec modlitby počal plést,
aby jej položil na bílá oblaka;
obrátil oči do duše
a v čarodějně předtuše
pohlédl s úsměvem naň a řekl:

Josefe Kuldo, pravím tobě, vstaň!

A hle, on vstal,
a kdyby slunce nesvítilo k tanci,
byl by zaplakal,
vstal a po hřbitově lehce kráčel,
aby si rosou šaty neumácel,
byl jako sen
a tvář měl docela jinou,
byl jako ženich, štěstím nešťasten,
a voněl rozmarýnou.
(ze sb. *Město v slzách*, 1921)

Josef Hora: *Proč?*
Prosinec, 1920.

Ulice dýchala krví.
Na dvoře Lidového domu
kles' večer prvý.
Na dvoře Lidového domu,
kde Rudý prapor zněl,
špalírem bajonetů
Antonín Němec šel
po tvé, ještě neuschlé krví,
ty prvý!

Vždy širší jsou kruhy.
Před parlamentem republiky
krvácel ráno druhý
a ty se ptáš, proč?

Ti, kdo šli na ulice,
vědí: padlo jich ještě více --
mluvila kulka a bajonet,
fundament, na němž lpí starý svět
a ty se ptáš proč?

Proto, že sláb jsi. Proto pouze.
Proto, že vůdci tě zradili.
Proto, že v pýše své, ješitné touze
tvůj ideál zaprodat slíbili,
protožes trpěl a odpouštěl,
netrestat viny jsi dopouštěl --

a sám se žalovaným stal.
S buržoou zrádce tě soudí,
co lichvář jde klidně v svou skrýš,
dělníku!
A tvá to je krev, která proudí
a plá nad republikou v dál.
Co odpovíš?
(ze sb. *Srdce a vřava světa*, 1923)